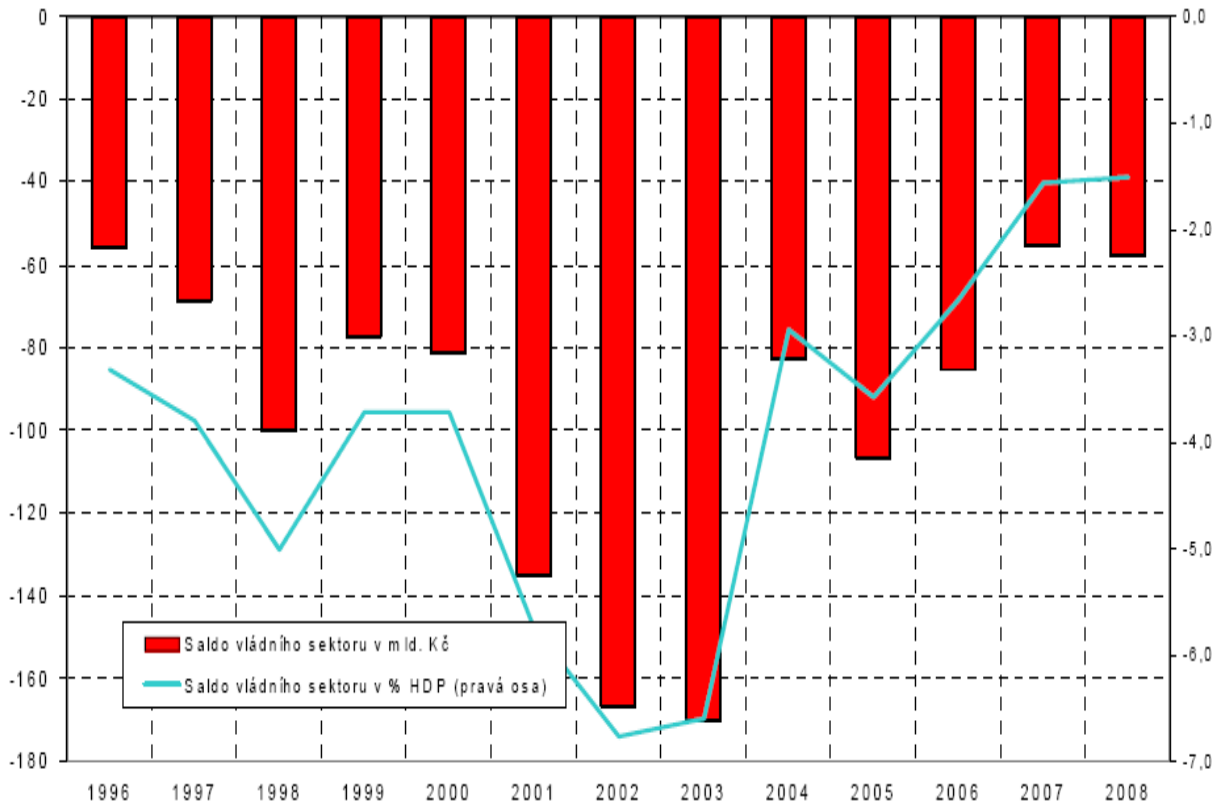

1. ÚVOD

Příběh jedné země – bylo, nebylo....

1. Veřejné rozpočty této země byly dlouhodobě v deficitu a způsobovaly růst veřejného dluhu.
2. Příčinnou deficitů byly vysoké výdaje. Bylo by potřeba je snížit
3. Příčinnou vysokých veřejných výdajů jsou štedré výdaje na sociální politiku.
4. Řada lidí nepracuje, protože se jim vyplatí žít na sociálních dávkách. Proto je potřeba dávky snížit.
5. Další vážný problém pro sociální systém představuje stárnutí populace.
6. Proto je nutné zreformovat důchodový systém. Průběžné financování je neudržitelné. Je nutné aby si lidé začali sami spořit na vlastní důchod.

1. Deficity veřejných rozpočtů ČR

4,0 -0,7 -0,8 1,3 3,6 2,5 1,9 3,6 4,5 6,3 6,8 6,1 3,0

Růst reálného HDP (%)

Premiéři:

07/92-07/96 V. Klaus
07/96-01/98 V. Klaus
01/98-07/98 J. Tošovský
07/98-07/02 M. Zeman
07/02-08/04 V. Špidla
08/04-04/05 S. Gross
04/05-09/06 J. Paroubek
09/06-03/09 M. Topolánek
03/09- J. Fischer

Příčiny deficitů veřejných rozpočtů ČR

Dlouhodobé prohlubování strukturálního deficitu veřejných financí → ani v období hospodářského růstu a příznivého demografického vývoje nedochází k vyrovnávání rozpočtu, natož k přebytkům

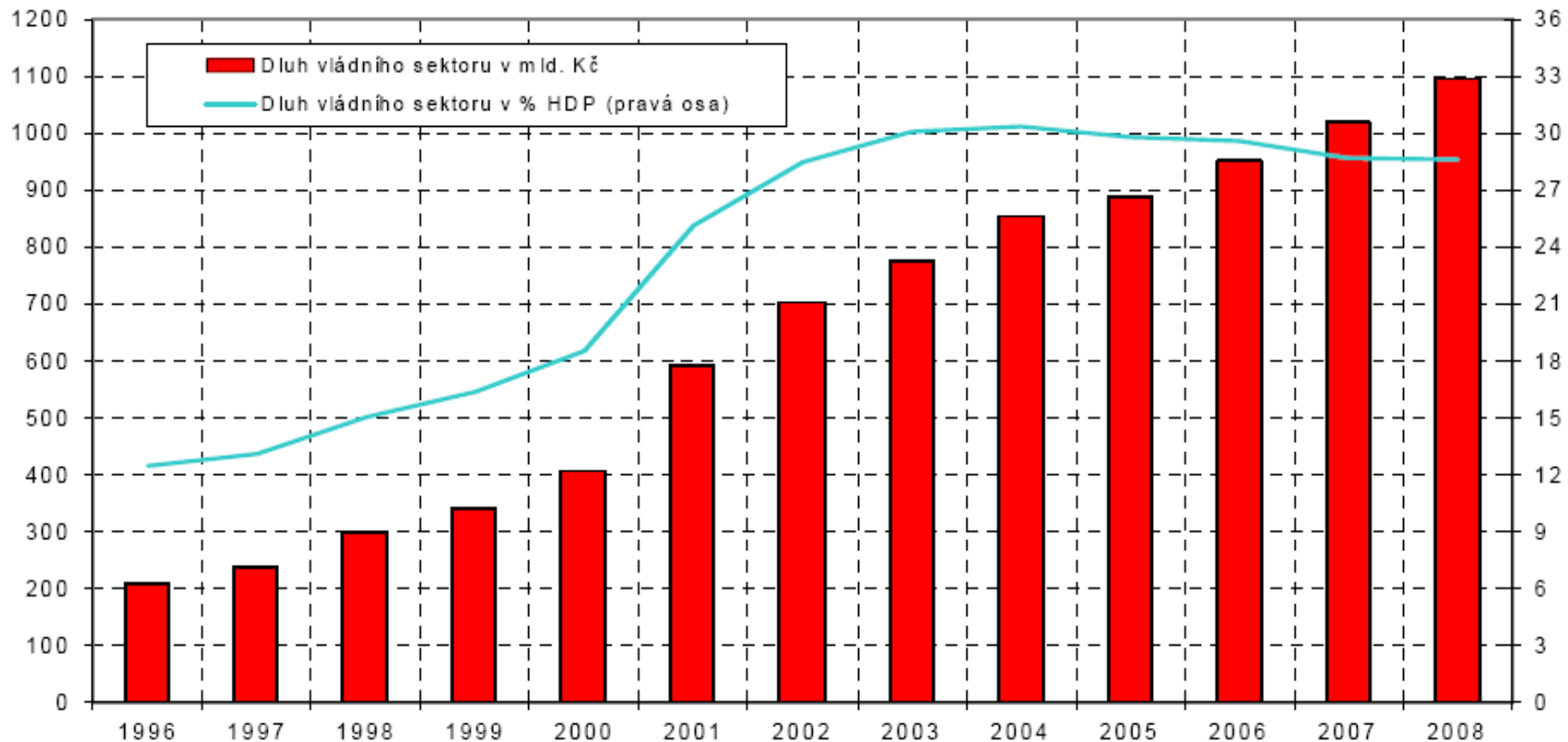
Proporcionální volební systém se silným postavením komunistů → slabé koaliční vlády s minimální většinou v parlamentu

Dlouhodobá snaha snižovat daně, nikdo nechce snižovat výdaje. → anglické daně a švédské výdaje + sociální požadavky obyvatelstva a politický cyklus.

V současnosti → snaha stimulovat hospodářský cyklus fiskálními pobídkami, snížení daní a odvodů 2009, vliv automatických stabilizátorů

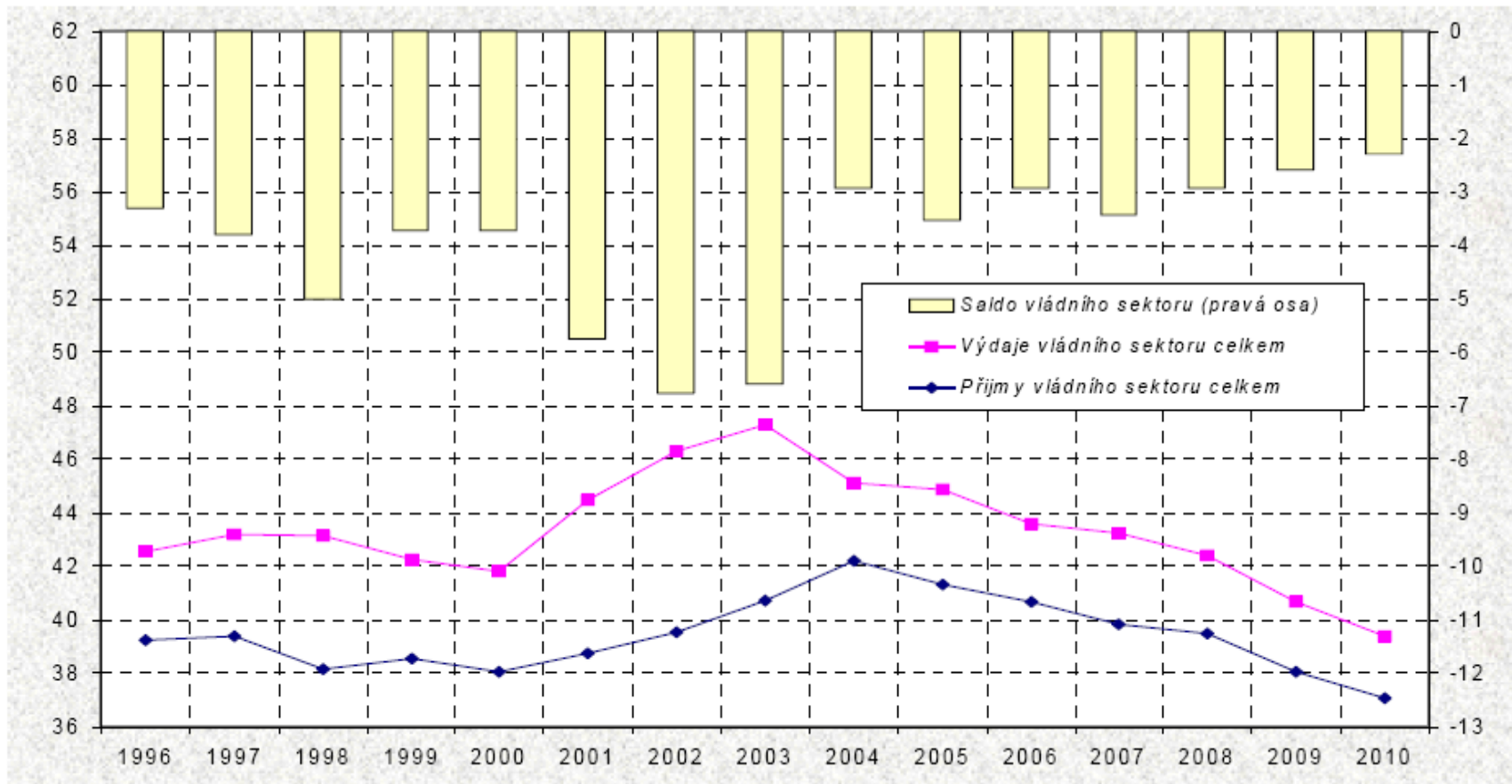
Důsledek: deficit SR (2009): 220 mld Kč; (cca 5,5% HDP)
(2010): 230 mld Kč (cca 7% HDP)

2. Veřejný dluh ČR

3. Příjmy, výdaje a saldo vládního sektoru

(%HDP)

Zdroj: Makroekonomická predikce MFČR

Dynamika daní a výdajů

„Abychom neztratili naši konkurenceschopnost v globální ekonomice musíme mít nízké daně.“

„*Stále prosazujeme nízké daně, zdravé veřejné finance, nezadluženou budoucnost, podporu rodin s dětmi a sociálně potřebných.....*“

Volební program ODS (2009)

Plíživý nárůst výdajů na důchody a zdravotnictví

Populistické skokové zvyšování některých menších sociálních dávek
(porodné, mateřská, rodičovský příspěvek)

Mohutná rozestavěnost dopravní infrastruktury

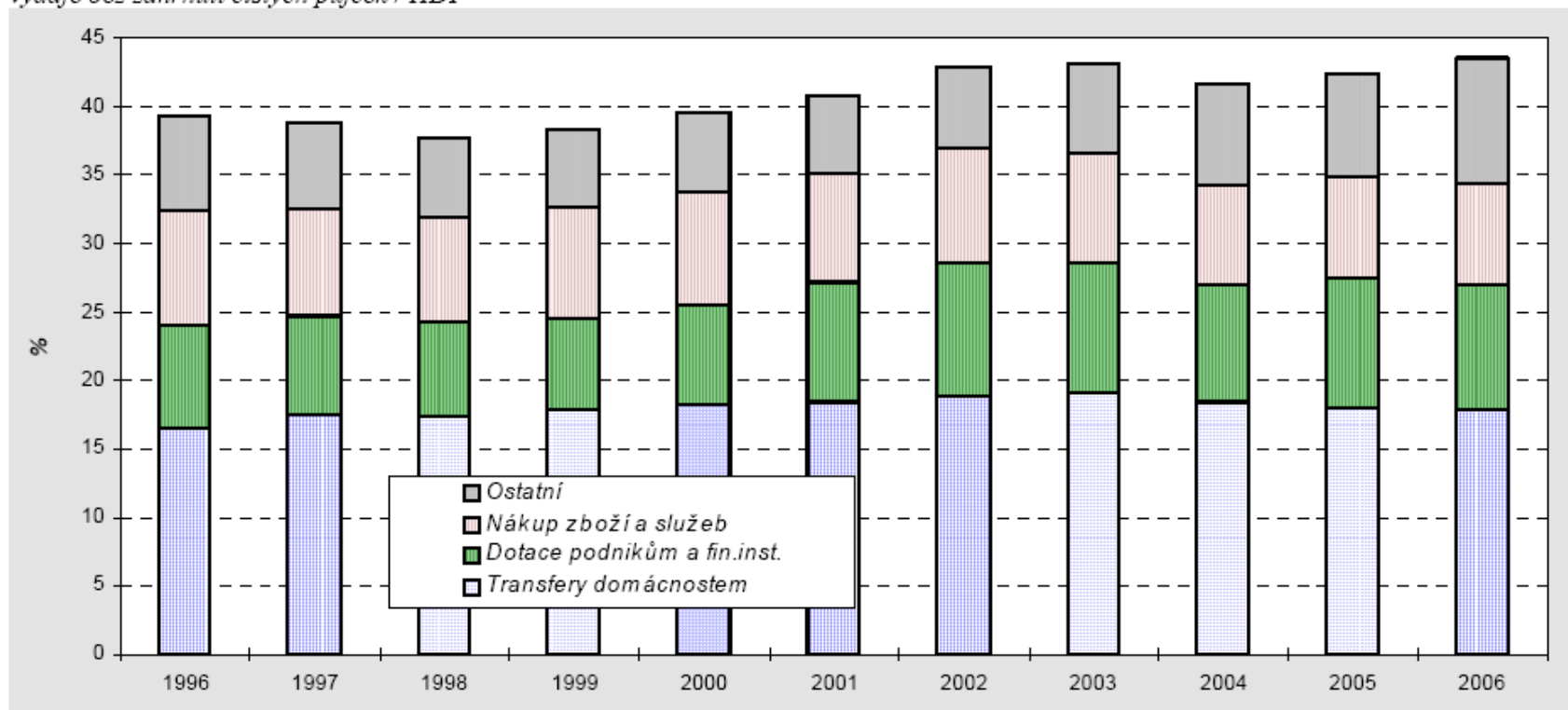
Evropské projekty (nutnost spolufinancování)

Růst státní byrokracie (vznik krajů; výsluhové penze)

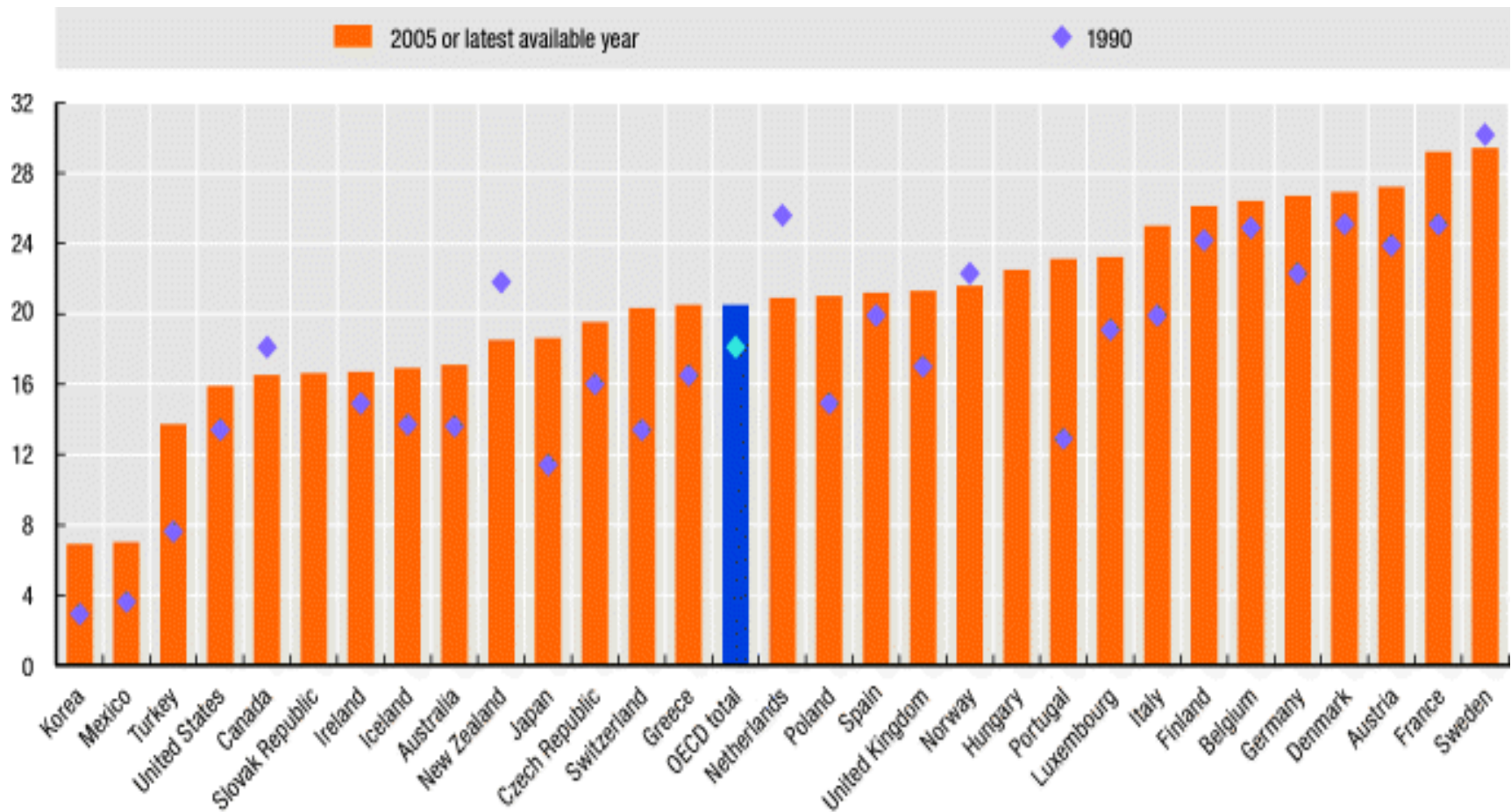
4. Skladba veřejných výdajů

Graf 8.3: Podíl konsolidovaných výdajů vládního sektoru na HDP

výdaje bez zahrnutí čistých půjček / HDP

Graf: veřejné sociální výdaje: OECD (2005)

Zdroj: OECD Factbook 2009

Principy sociální politiky ČR

- 1) **Univerzální** (pokrývá celou populaci v široké škále sociálních rizik)
- 2) **Rovnostářská** (dávky jsou nivelizovány s malým zohledněním odvedeného pojistného či daní)

Důsledky:

- Je relativně **efektivní** (v sociálním významu – velmi nízký podíl lidí ohrožených chudobou)
- Je relativně **levná** (nízký podíl sociálních výdajů na HDP v mezinárodním srovnání)
- Je silně **nezásluhová** (velmi slabá vazba mezi příspěvkem a dávkami)

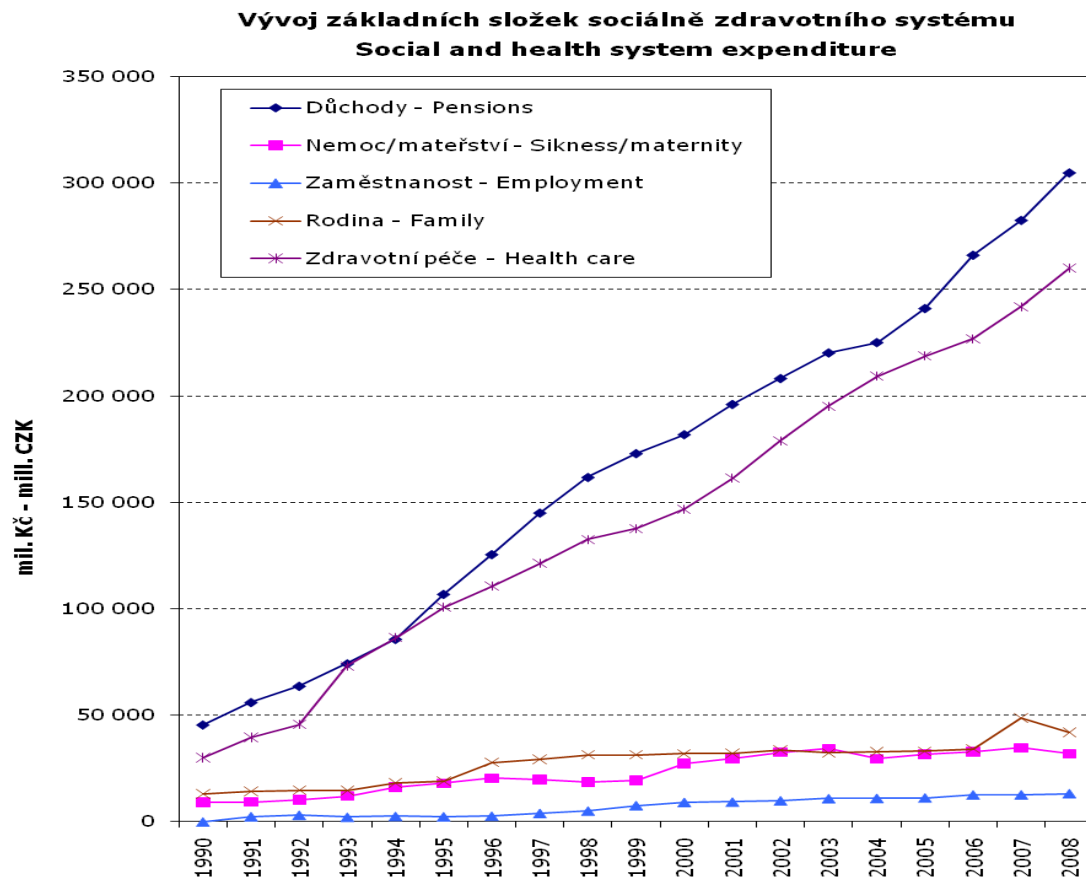
Ekonomická (Pareto) efektivita x Sociální solidarita (přerozdělování)

"I think we've been through a period where too many people have been given to understand that if they have a problem, it's the government's job to cope with it. 'I have a problem, I'll get a grant.' 'I'm homeless, the government must house me.' They're casting their problem on society. And, you know, there is no such thing as society. There are individual men and women, and there are families."
Margareth Thatcher (1987)

„Žádný člověk není ostrov sám o sobě, každý je kusem kontinentu, částí pevniny: spláchne-li moře hroudu, zmenší se Evropa, stejně jako spláchne-li mys nebo sídlo tvých přátel, nebo tvé vlastní. Smrt každého člověka mne zmenšuje, neboť jsem součástí lidstva. A proto se neptej komu zvoní hrana, tobě zvoní“
John Donne (1611)

→ otázka ohledně míry přerozdělování v ekonomice zahrnují hodnoty (jsou normativní) → z pohledu Pareto efektivity je nejlepší míra přerozdělování nulová

Skladba výdajů sociální politiky ČR

Důchodci

„Průměrný věk starobního důchodce: 70 let. Průměrný věk invalidního důchodce: 57 let.“ MPSV

„Odhaduje se, že až polovina z ročních nákladů na zdravotnictví se spotřebuje na léčení těch, kteří ten rok zemřou“ I. Možný

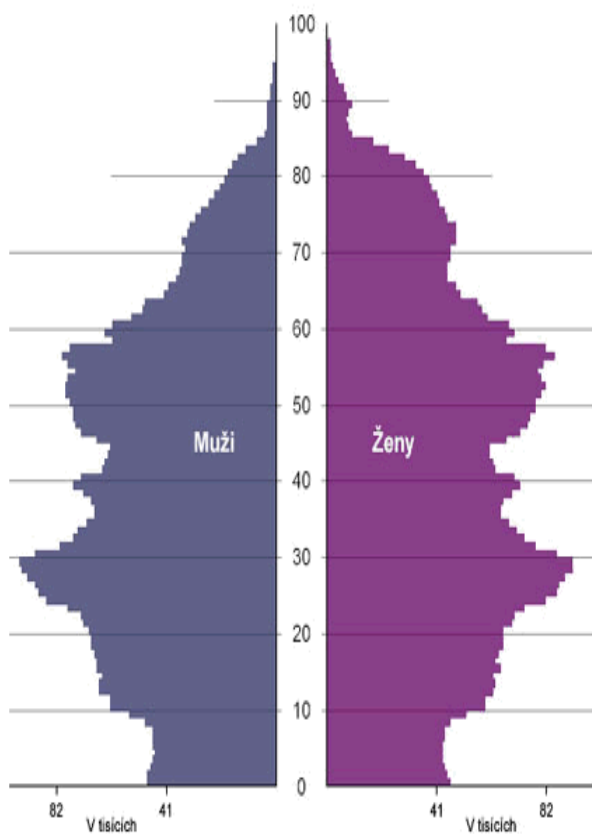
Tabulka: Populace ČR 08 (tis.osob)

Důchodci (starobní + invalidní)	2.700
Děti a studenti	2.300
Zaměstnaní	5.000
Nezaměstnaní	320
Ostatní	100
CELKEM	10.420

Stárnutí populace

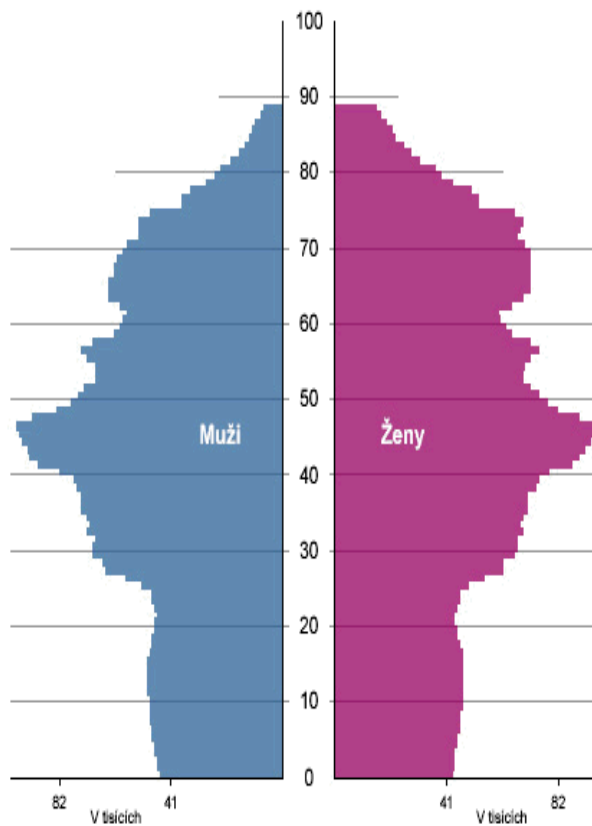
Věková skladba obyvatelstva: 2003

Česká republika

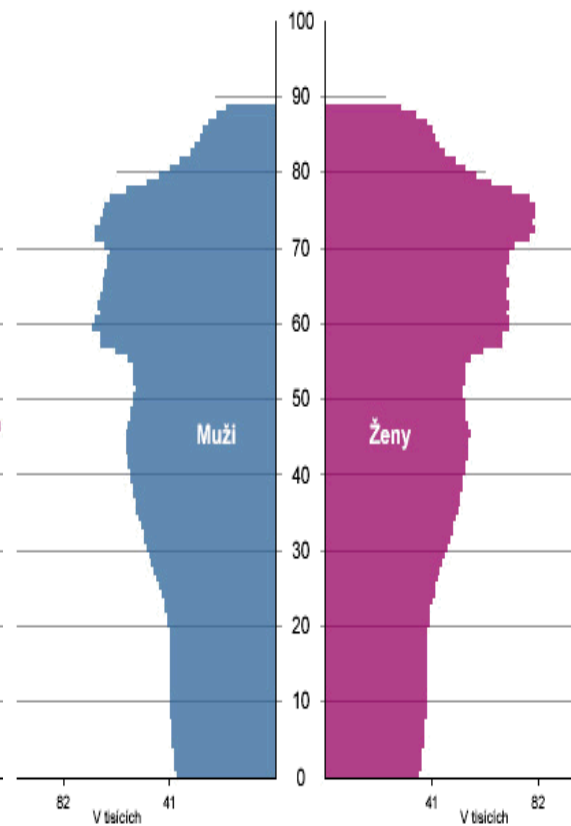
Věková skladba obyvatelstva: 2020

Česká republika

Věková skladba obyvatelstva: 2050

Česká republika

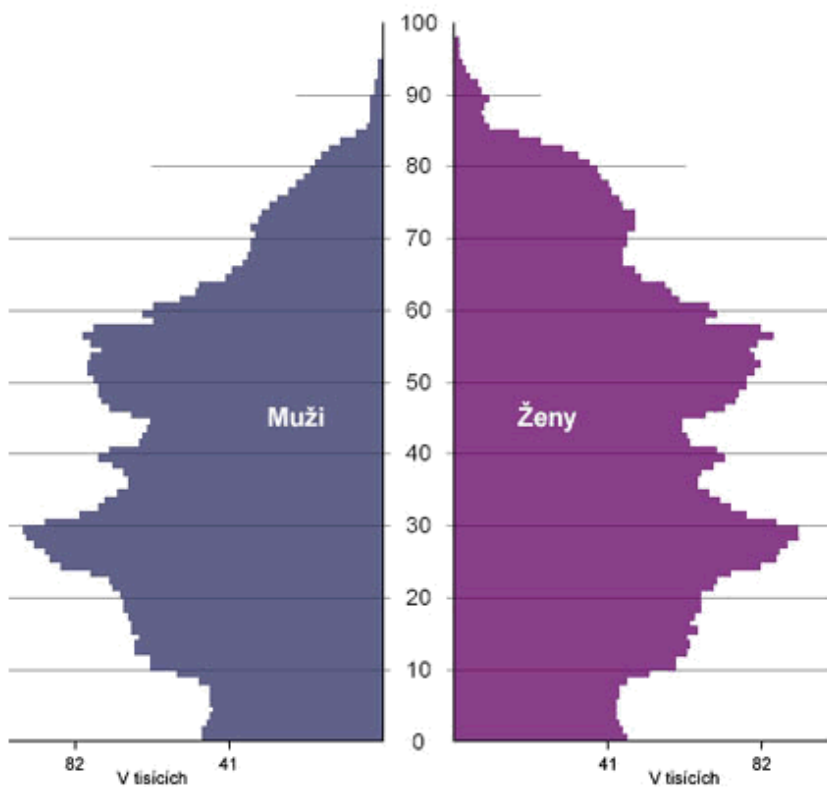

Míry ekonomické aktivity populace

•

Věková skladba obyvatelstva: 2003

Česká republika

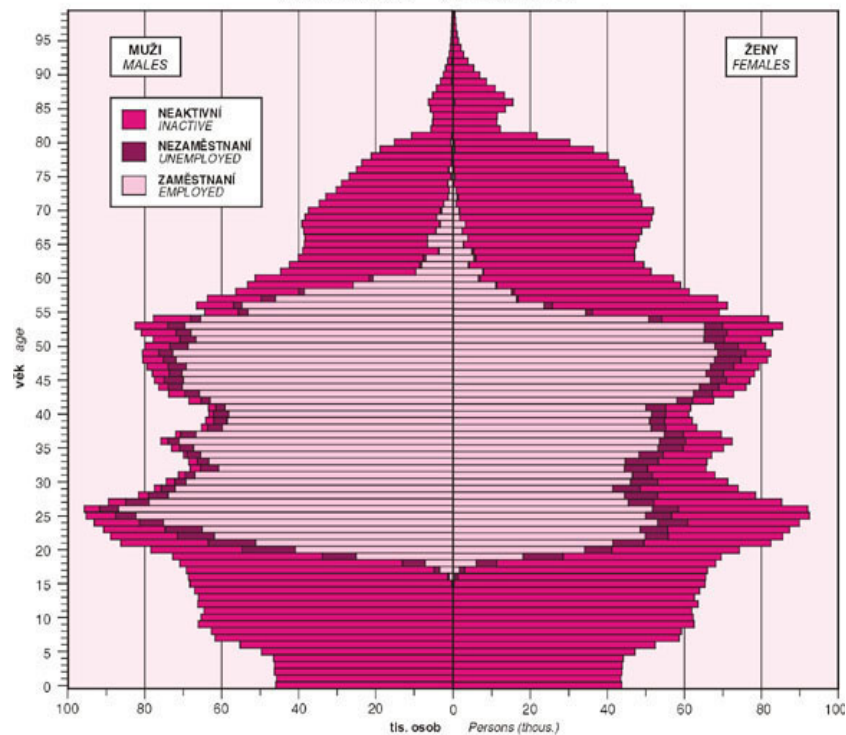
10. PRÁCE

10. LABOUR

EKONOMICKÁ SKLADBA OBYVATELSTVA PODLE VĚKU

ACTIVITY STATUS OF POPULATION BY AGE

4. ČTVRTLETÍ 2000 4th QUARTER 2000

Vliv stárnutí populace na penzijní systém

„Vzhledem k demografickému vývoji náš důchodový systém ze všeho nejvíce připomíná státem organizované pyramidové schéma a hazardní hru typu letadlo.“ ODS (2009)

„Pension reform has been a key issue for governments in recent years as they grappled with the challenge of ageing populations“ (OECD)

„As Europe’s population ages, a demographic shift will take place over the next half-century that will pose significant challenges to the pension systems of Member States.“ (EU)

ŘEŠENÍ?:

Je nutné, aby jsi lidé spořili sami sobě na důchod...

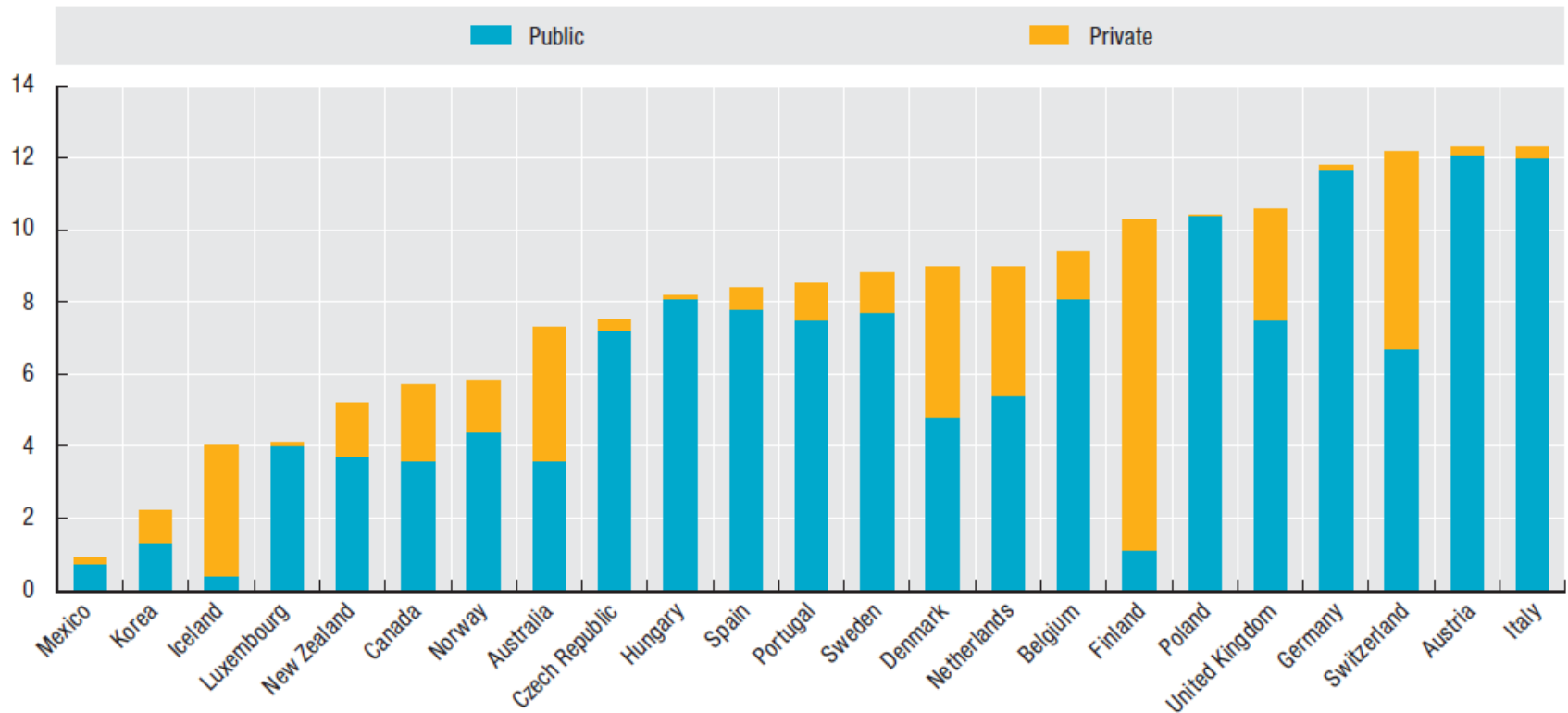
Příjmy a výdaje penzijního systému ČR (2007)

$$\begin{aligned} T \times Nw \times W &= Nb \times B \\ 0,28 \times 4.968 \times 17.531 &= 2.719 \times 8.661 \\ 24,39 \times 12 &= 23,54 \times 12 \\ 292,7 &= 282,5 \end{aligned}$$

Soukromé a veřejné výdaje na důchody

Public and private pension expenditures

As a percentage of GDP, 2006

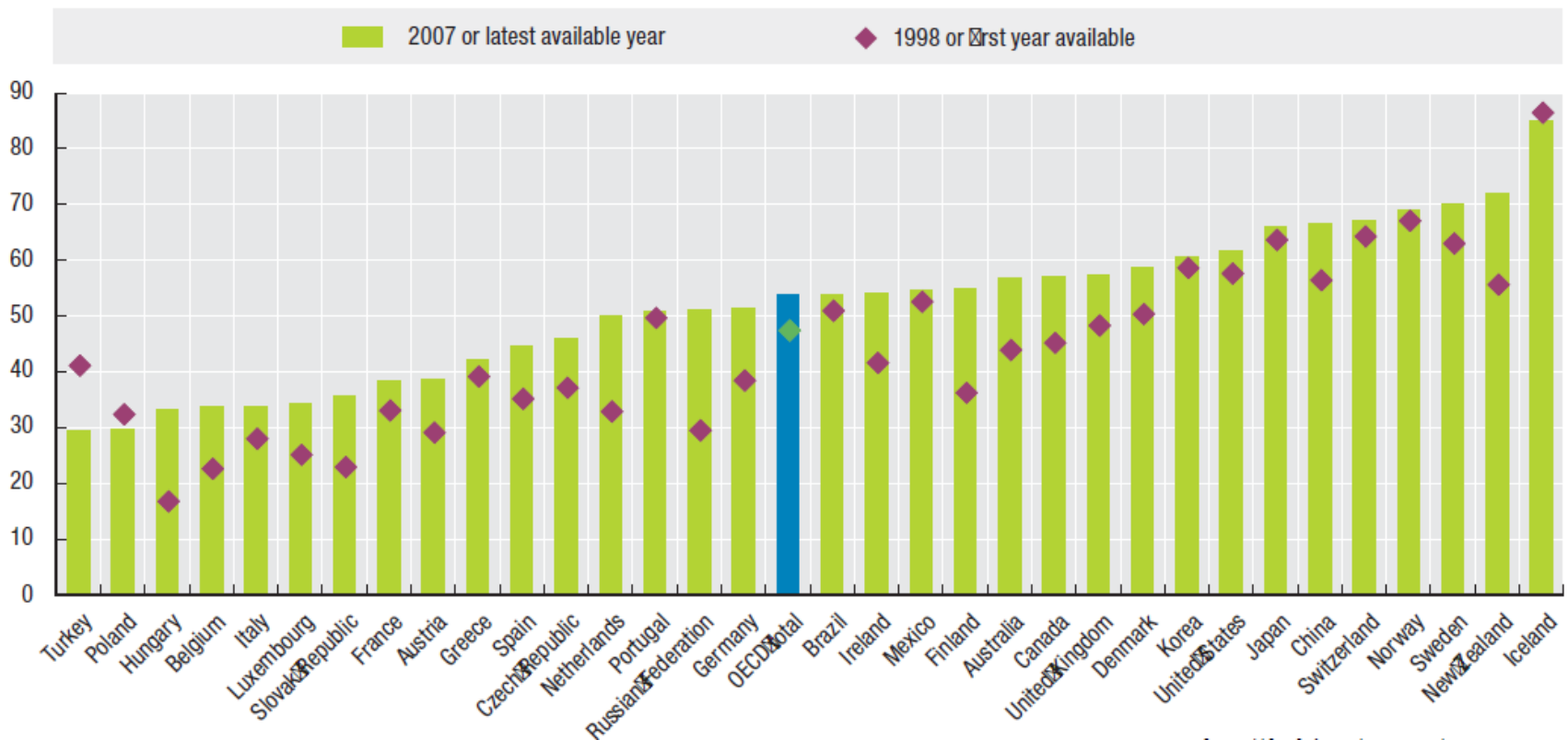
Politická ekonomie důchodových reforem

- „Německý systém důchodového pojištění začal jako plně fondový systém s povinným věkem odchodu do důchodu 70 let, kdy očekávaná délka dožití u mužů byla méně jak 45 let. V současnosti je očekávaná délka dožití pro muže více jak 75 let, ale průměrný věk odchodu do důchodu je méně než 60 let a ještě méně ve Východním Německu.“ (Boersch-Supan, Wilke 2004, p.4).
- „Stárnutí je využíváno jako neutrální, ne-ideologický a apolitický podtext pro legitimizaci redukcí ve veřejných a obzvláště sociálních výdajích. Předpoklad “příliš mnoho starých lidí“ implikuje nutnost potřeby a urgency reformy důchodového zabezpečení.“ (Mullan 2000, p. 93)

Míra zaměstnanosti 55-64

Employment rates for age group 55-64

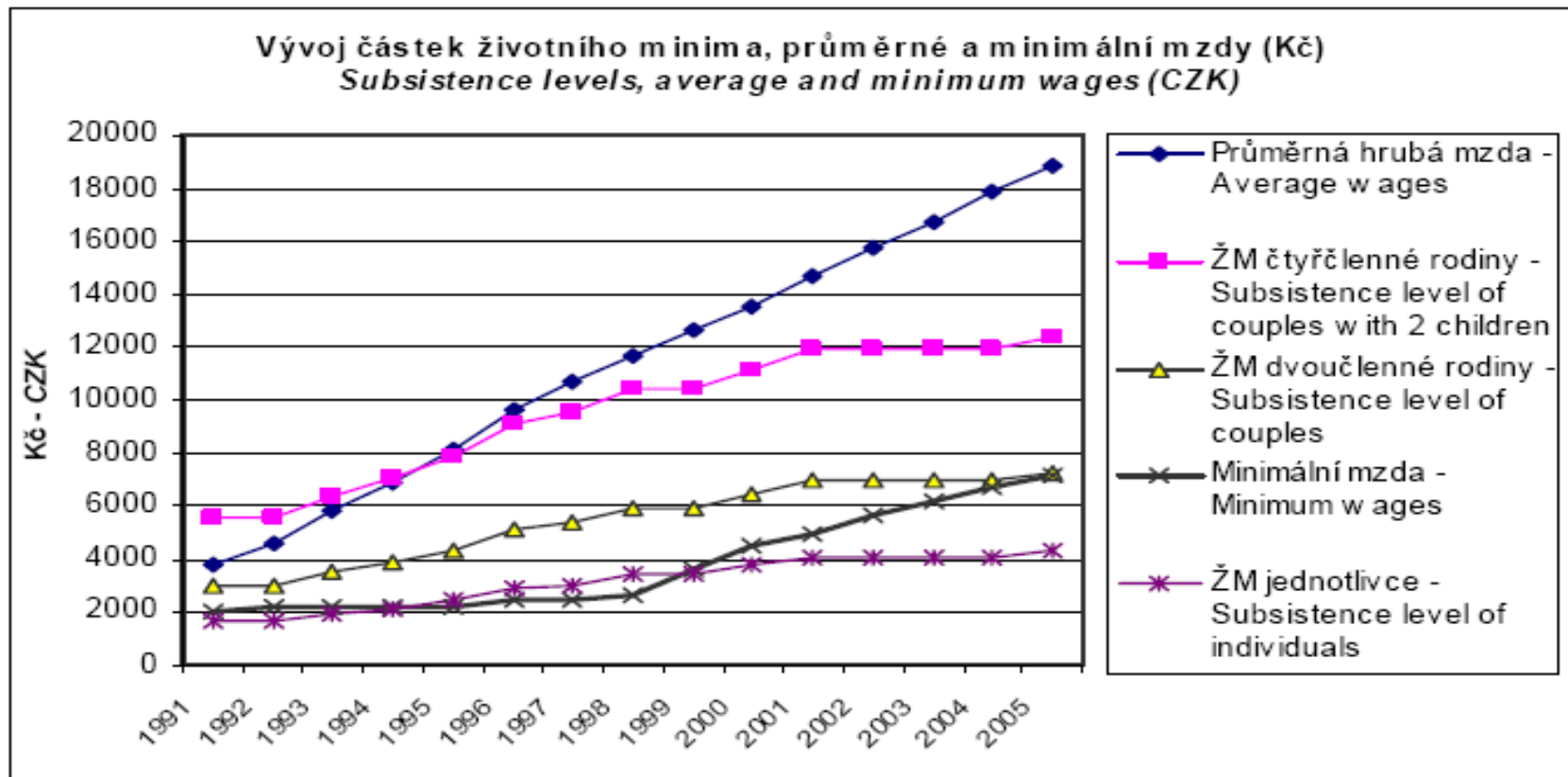
Persons in employment as a percentage of population in that age group

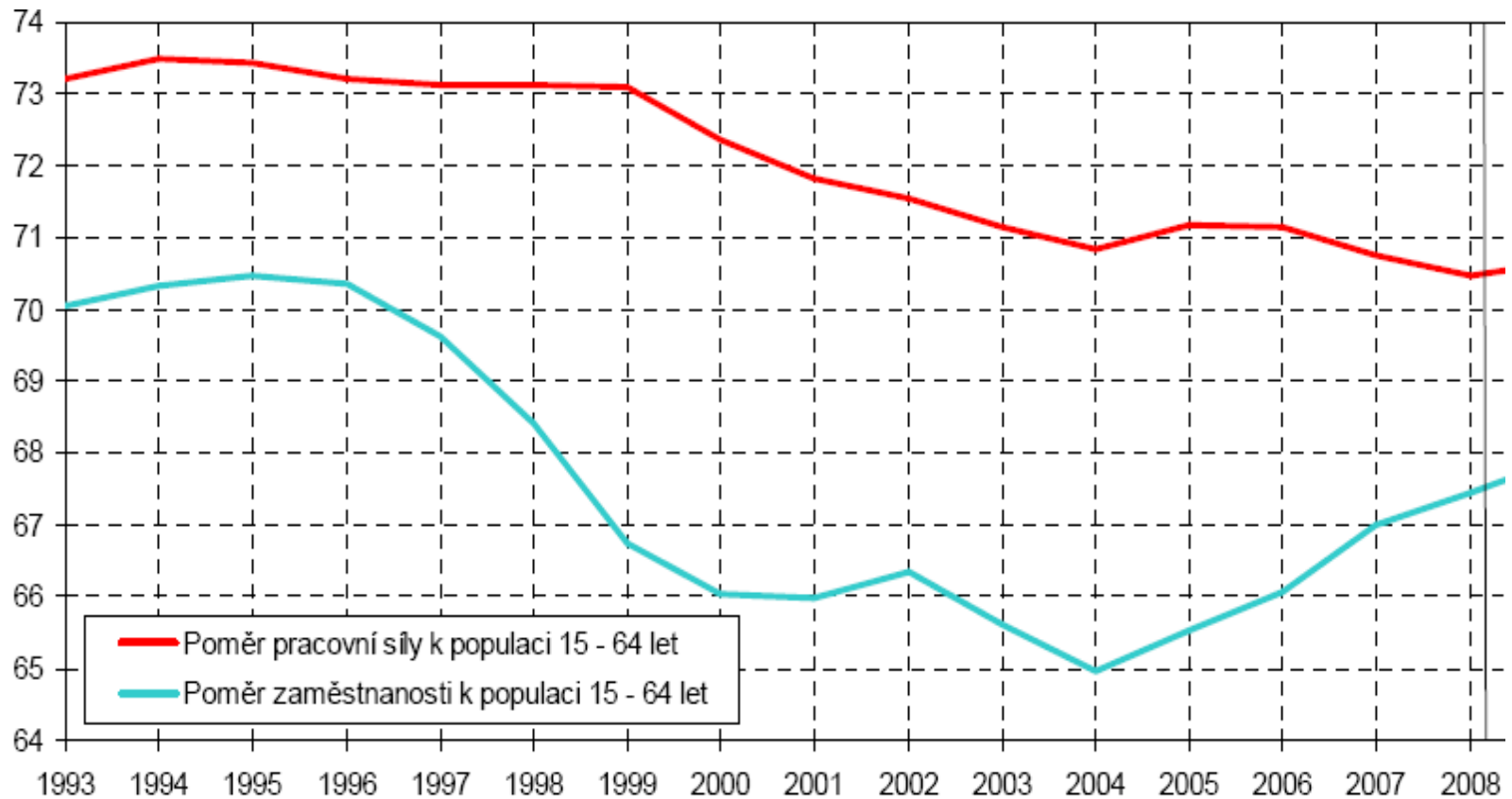
Sociální dávky a ochota pracovat

Řada lidí nechce pracovat, i když by mohla a zneužívá příliš štědrých sociálních dávek → proto je potřeba snížit sociální dávky → to nám umožní výrazně ušetřit ve veřejných financích → a ještě přinutí tyto lidi pracovat.

Mzdy a sociální dávky

Dlouhodobý pokles míry zaměstnanosti

Komupak se to nechce pracovat?

Table: Employment rates. Czech Republic 1993-2005

	1993	1995	1997	1999	2001	2003	2005	2007
Total	69,0	69,4	68,7	65,9	65,3	64,9	64,8	66,1
Men	77,6	77,9	77,4	74,3	73,6	73,4	73,3	74,8
Women	60,4	61,0	59,9	57,4	57,0	56,3	56,3	57,3
15-24	46,9	46,6	44,2	40,1	36,1	31,4	27,3	28,5
25-54	86,3	86,3	85,0	81,9	82,1	81,7	82	83,5
55-64	31,3	34,8	38,3	37,5	37,1	42,3	44,6	46,0

Source: OECD Factbook 2007

Co na to NERV?

Hlavním zdrojem budoucí prosperity české ekonomiky je intelekt, vzdělanost a pracovitost obyvatelstva.

Je proto logické požadovat od politických elit cílevědomou snahu o kultivaci podnikatelského prostředí, efektivní a transparentní veřejnou správu a účinný boj proti korupci.

Česká republika musí učinit podstatné kroky k dlouhodobé udržitelnosti veřejných výdajů. Hlavní prioritou udržitelného budoucího vývoje by neměl být ani tak růst HDP jako snižování zadluženosti. Je proto třeba nastolit nástroje, které dosáhnou vyrovnaných a přebytkových rozpočtů, jakmile recese opadne.